

Sygn. akt I C 674/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2017r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anita Wolska

Protokolant: Kamila Starosta

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2017r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. G.**

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.**

o zapłatę

I.zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. na rzecz powoda G. G. kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 marca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r., a od dnia 01 grudnia 2016r. do dnia zapłaty wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

II. oddala powództwo w pozostałej części.

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 49,01 zł (czterdzieści dziewięć złotych jeden grosz) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IV.nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 50,02 zł (pięćdziesiąt złotych dwa grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

V.nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 121,98 zł (sto dwadzieścia jeden złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 674/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 02 kwietnia 2015r. powód G. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwoty 1.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 23 marca 2014r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w łącznej kwocie 197 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 04 listopada 2013r. doszło do kolizji, w której stanowiący własność R. B. pojazd marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...) został uszkodzony przez sprawcę ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Poszkodowany z uwagi na tą okoliczność,

iż pojazd ten niezbędny był mu do dojazdów do pracy, dowożenia żony do pracy oraz dzieci do szkół jak również normalnego funkcjonowania rodziny (a nie dysponował innym pojazdem, który mógłby wykorzystywać w zastępstwie uszkodzonego pojazdu) zmuszony był do podjęcia decyzji o wynajmie pojazdu zastępczego. W tej sytuacji zawarł umowę z przedsiębiorcą – powodem t.j. firmą (...) z siedzibą w S. w przedmiocie wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od dnia 12 listopada 2013r. do dnia 16 grudnia 2013r. Za wskazany okres powód wystawił poszkodowanemu fakturę nr (...) opiewającą na kwotę 5.436,60 zł brutto, przy stawce dziennej wynajmu pojazdu 130 zł netto (159,90 zł brutto). Powód wskazał, iż na podstawie umowy przelewu wierzytelności nabył przysługujące poszkodowanemu od pozwanego roszczenie o odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Jednakże pozwany w dniu 18 marca 2014r. odmówił wypłaty należnego odszkodowania z tego tytułu, opierając się na wątpliwej zasadności wynajmu pojazdu, braku stosownej dokumentacji umożliwiającej jednoznaczne potwierdzenie pełnego okresu eksploatacji wypożyczonego pojazdu zastępczego. Jednocześnie zaznaczono, iż po przeanalizowaniu całości zgromadzonego materiału dowodowego powód żądaniem przedmiotowego pozwu objął wyłącznie kwotę 1.000 zł z uwagi na brak po stronie powodowej wiedzy specjalistycznej umożliwiającej już na etapie wnoszenia powództwa dokonania pełnej weryfikacji wysokości szkody powstałej w pojeździe, a zwłaszcza uzasadnionych czynnikami technologicznymi kosztów jego naprawy. Tym samym zastrzegł sobie prawo do rozszerzenia dochodzonej przez siebie kwoty odszkodowania – w razie ustalenia w toku sporu, iż pierwotna wartość przedmiotu sporu nie odpowiada rzeczywistej wysokości poniesionej przez poszkodowanego szkody majątkowej. Żądanie w zakresie odsetek znajdowało – zdaniem powoda - uzasadnienie w przepisie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Podał, że zawiadomienie pozwanego o potrzebie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego miało miejsce w dniu 20 lutego 2014r. a tym samym termin ukończenia postępowania likwidacyjnego upłynął w dniu 22 marca 2014r. Stąd powodowi należą się odsetki ustawowe od dnia następnego(k.2-17).

W odpowiedzi na pozew z dnia 06 lipca 2015r. (k. 73—78v) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu pozwany przyznał okoliczność zgłoszenia przedmiotowej szkody w zakresie kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w oparciu o wskazaną fakturę, wystawioną przez powoda. Wskazał, iż żądanie w tym zakresie opierało się na lakonicznym oświadczeniu poszkodowanego, dodatkowo pojazd został przywrócony do stanu poprzedniego w dniu 16 grudnia 2013r. Zaś poszkodowany zdecydował się na naprawę pojazdu pomimo, iż rzeczywisty koszt jego naprawy był zdecydowanie wyższy od wartości rynkowej tego pojazdu w stanie nieuszkodzonym, a pozwany stosownie do treści art. 361 i 363 k.c. nie może ponosić z tego tytułu większej odpowiedzialności. Zaznaczono, iż poszkodowany o zaistnieniu szkody całkowitej dowiedział się już w dniu 15 listopada 2013r., także, iż tytułem odszkodowania uzyska kwotę nie większą niż 2.000 zł. Podniesiono także, iż kwestionowana jest dobową stawka najmu pojazdu zastępczego.

W piśmie z dnia 15 września 2015r. (k. 104-107) pełnomocnik powoda podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Co do okresu wynajmu pojazdu zastępczego w przypadku zaistnienia szkody całkowitej powołał się na stanowisko judykatury, iż wydatki poniesione z tego tytułu nie zawsze są uzasadnione jedynie do dnia spełnienia świadczenia za szkodę całkowitą w pojeździe lub przed tym dniem. Jednocześnie zazaczył, iż kwota odszkodowania została wypłacona poszkodowanemu dopiero w dniu 09 grudnia 2013r., a okres kolejnych 7 dni t.j. do dnia 16 grudnia 2015r. był mu potrzebny na zagospodarowanie pozostałości (wraku) pojazdu. Zaś sam fakt dokonania naprawy jest jedynie prywatnym działaniem poszkodowanego i nie przedłużył w sposób bezzasadny najmu pojazdu zastępczego.

Następnie w piśmie wniesionym w dniu 27 czerwca 2017r. (k.161-163) pełnomocnik powoda rozszerzył roszczenie do kwoty 5.436,60 zł t.j. o kwotę 4.436,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.000 zł od dnia 23 marca 2014r. do dnia zapłaty, a co do kwoty 4.436,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 marca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016r. do dnia zapłaty. Nadto wniósł o

uwzględnienie kosztów zastępstwa procesowego powoda w kwocie 1.800 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Powołując się na oświadczenie zawarte w treści pozwu w zakresie ewentualnego rozszerzenia powództwa

W piśmie z dnia 22 sierpnia 2017r. (k.171-173) pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie rozszerzonego powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Nadto podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego powództwem rozszerzonym t.j. co do kwoty 4.436,60 zł wraz ustawowymi odsetkami od dnia 23 marca 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016r. do dnia zapłaty. Przywołał treść art. 819 § 1 i 4 k.c. i zaznaczył, iż bieg trzyletniego terminu przedawnienia rozpoczął się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia. W okolicznościach niniejszej sprawy decyzja została wydana w dniu 18 marca 2014r. i dotarła najpóźniej do wiadomości poszkodowanego w dniu 20 marca 2014r. Zaś od tej daty należy liczyć powyższy termin, tym samym dochodzone roszczenie w tej części jest przedawnione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 04 listopada 2013r. doszło do kolizji pojazdów z udziałem pojazdu marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącym własność R. B.. Sprawca kolizji zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w Ł. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, obowiązującą w dacie przedmiotowego zdarzenia. R. B. niniejszy pojazd wykorzystywał do dojazdów do pracy (w różnych godzinach), a wówczas pracował w S. jako ślusarz przy produkcji płytów. Także czasami przywoził żonę z pracy, gdy musiała zostać dłużej w pracy oraz przywoził dzieci ze szkoły. W tym czasie, co najmniej dwa razy w tygodniu przywoził swoim pojazdem opał do pieca(węgiel, brykiet), którym ogrzewał dom . Tym samym pojazd był mu potrzebny dla normalnego funkcjonowania rodziny (i był jedynym, który posiadał) stąd w sytuacji uszkodzenia jego pojazdu podjął decyzję o wynajmie pojazdu zastępczego. Skorzystał z usług firmy (...), prowadzonej przez powoda.

W dniu 07 listopada 2013r. nastąpiło zgłoszenie szkody u pozwanego.

W dniu 12 listopada 2013r. poszkodowany zawarł z firmą powoda umowę najmu pojazdu zastępczego t.j. samochodu marki O. (...) na okres do 16 grudnia 2013r. za wynagrodzeniem 130 zł netto. W tej samej dacie zawarł także na rzecz powoda umowę cesji wierzytelności w zakresie kosztów z tytułu najmu przedmiotowej umowy.

W dniu 14 listopada 2013r. zostały przeprowadzone oględziny przez pozwanego i sporządzony kosztorys.

Poszkodowany już w dniu 15 listopada 2013r. uzyskał informację, iż szkoda w jego pojeździe zostanie rozliczona jako szkoda całkowita, przy przyjęciu wartości rynkowej pojazdu na kwotę 2.500 zł, a pozostałości na kwotę 500 zł.

W dniu 04 grudnia 2013r. pozwany wydał decyzję o zakończeniu postępowania likwidacyjnego i ustaleniu wysokości odszkodowania na kwotę 2.000 zł (wartość rynkowa pojazdu została określona na kwotę 2.500 zł, a pozostałości na kwotę 500 zł). Poszkodowany otrzymał środki z tego tytułu na konto w dniu 09 grudnia 2013r.

W dniu 18 lutego 2014r. powód wystawił fakturę z tytułu najmu pojazdu zastępczego na kwotę 4.420 zł netto, a z podatkiem VAT na kwotę 5.436,60 zł z terminem zapłaty do dnia 04 marca 2014r. W dniu 20 lutego 2014r. zgłoszono do ubezpieczyciela rozliczenie kosztów zgodnie z w/w fakturą.

W dniu 18 marca 2014r. pozwany wydał decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania z tytułu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Stanowisko pozwanego zostało podtrzymane w kolejnej decyzji z dnia 24 marca 2014r.

Dowód:

- wierzytelna kopia potwierdzenia zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego k.21,

- wierzytelna kopia pełnomocnictwa k.22,,

- wierzytelna kopia oświadczenia poszkodowanego z 12.11.2013r. k.23,
- wierzytelna kopia harmonogramu czynności podjętych w szkodzie z 16.12.2013r. k.28,
- wierzytelna kopia protokołu szkody k.25-26,
- wierzytelna kopia dowodu rejestracyjnego k.24,
- wierzytelna kopia pisma pozwanego z 4.12.2013r. k.27,
- wierzytelna kopia decyzji pozwanego z 18.03.2014r. k.34-35,
- wierzytelna kopia decyzji pozwanego z 2.03.2014r. k.63-64
- wierzytelna kopia wezwania do zapłaty z 20.02.2014r. k.40-41
- wierzytelna kopia pisma z 20.03.2014r. k.42-44,
- wierzytelna kopia skargi z 20.03.2014r. k.45-47,
- wierzytelna kopia skargi z 20.03.2014r. k.48-50,
- wierzytelna kopia faktury z 18.02.2014r. k.33,
- wierzytelna kopia pisma pozwanego z 26.05.2014r. k.58-59,
- wierzytelna kopia pisma z 09.05.2014r. k.60-62,
- wierzytelna kopia korespondencji mailowej k.29-32,k.36-39,k.51,
- wierzytelna kopia umowy cesji wierzytelności z 12.11.2013r. k.65
- zeznania świadka R. B. k. k.124-125,
- wydruki ze strony wypożyczalni pojazdów k.52-57,
- dokumenty z akt szkody nr U/226808/2013 na płycie CD (koperta k.102) także w postaci protokołu szkody w pojeździe, wyliczenia szkody, kosztorysu z 14.11.2013r.,

Średnia stawka dzienna wynajmu pojazdu, klasy O. (...) w wariantcie z wykupionym udziału własnego w szkodach, z pełnym ubezpieczeniem, bez limitu kilometrów i bez podatku VAT w IV kwartale 2013r. wynosiła 201,11 zł netto.

Dowód:

- **pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej M. M. k. 147-153.**

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w części uzasadnione.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił przepis art. 822 k.c. oraz art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003r. Nr 124, poz. 1152).

Zgodnie z dyspozycją art. 822 k.c. „przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim,

względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia”(§1). Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń (§4). Stosownie natomiast do treści art. 34 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych „z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia”. Oceny prawnej zgłoszonego w sprawie roszczenia należało przy tym dokonywać przy uwzględnieniu art. 436 § 2 k.c., który przewiduje, że W razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych i art. 415 k.c., stosownie do którego kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia.

W niniejszej sprawie strony nie wiodły sporu, co do osoby sprawcy zdarzenia, który ponosił wobec poszkodowanego odpowiedzialność na podstawie art. 436 § 2 k.c. (na zasadzie winy). Niespornym pozostawało również i to, że pozwany – zawarł z posiadaczem pojazdu sprawcy objętego sporem zdarzenia umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, co kreowało jego gwarancyjną odpowiedzialność odszkodowawczą wobec poszkodowanego. Poza sporem było także, iż poszkodowany dokonał skutecznej cesji wierzytelności z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego na rzecz powoda.

Strony w sprawie pozostawały jednakże w sporze co do zasadności żądania odszkodowania w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz wysokości należnego poszkodowanemu odszkodowania z tego tytułu, co wiązało się z odmiennymi twierdzeniami stron w przedmiocie okoliczności uzasadniających wynajem oraz wysokości dziennej stawki za wynajęcie pojazdu zastępczego i jego okresu. Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w części dotyczącej zapłaty kwoty 4.436,60 zł.

W pierwszej kolejności sąd musiał odnieść się do podniesionego przez pozwanego zarzutu częściowego przedawnienia niniejszego roszczenia. Dostrzec należało, iż zgodnie z regulacją z art. 819 § 1 k.p.c. roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech. Natomiast zgodnie z § 3 tegoż przepisu w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej roszczenie poszkodowanego do ubezpieczyciela o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem terminu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania. Jednakże należy mieć na uwadze uregulowanie z § 4 ww. przepisu zgodnie, z którym bieg przedawnienia roszczenia o świadczenie do ubezpieczyciela przerywa się także przez zgłoszenie ubezpieczycielowi tego roszczenia lub przez zgłoszenie zdarzenia objętego ubezpieczeniem. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia, w którym zgłaszający roszczenie lub zdarzenie otrzymał na piśmie oświadczenie ubezpieczyciela o przyznaniu lub odmowie świadczenia.

Zasady obliczania początku biegu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia, poddane są regule wynikającej z art. 120 § 1 k.c. Stosownie do brzmienia art. 120 § 1 k.c. bieg terminu przedawnienia roszczenia majątkowego rozpoczyna się od dnia, kiedy roszczenie stało się wymagalne. Jednakże mając na uwadze treść art. 819 § 4 k.c. do chwili otrzymania na piśmie oświadczenia ubezpieczyciela w przedmiocie odszkodowania, roszczenie o świadczenie ubezpieczyciela uległo przerwaniu, więc po tej dacie bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo. Pozwany wydał decyzję w przedmiocie tej części odszkodowania (po jej zgłoszeniu w dniu 20 lutego 2014r.) – w dniu 18 marca 2014r., a podtrzymał ją w kolejnej decyzji z dnia 24 marca 2014r. Natomiast rozszerzenie powództwa o zapłatę kwoty 4.436,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 marca 2014r. nastąpiło dopiero w toku procesu w piśmie pełnomocnika powoda wniesionym 17 czerwca 2017r. W tym miejscu sąd stwierdza, iż podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2004r.I ACa 198/04, iż pozew zawierający świadome ograniczenie żądania (którego pełna wysokość była znana powodowi, co wynika z brzmienia przedmiotowego pozwu ale i z treści faktury z dnia 18 lutego 2014r.) nie przerywa biegu przedawnienia co do tej części roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym, która pozostała poza żądaniem tego pozwu. W uzasadnieniu tego

orzeczenia wskazano, iż „decydując się na dochodzenie roszczenia częściami wierzyciel nie powinien zapominać o tym, że wytoczenie powództwa przerywa bieg terminu przedawnienia jedynie w stosunku do tej części wierzytelności dochodzonej pozwem. W stosunku do pozostałej części roszczenie może ulec przedawnieniu.” (Ł. Piotrowski, "Dopuszczalność dochodzenia roszczenia częściami", *Palestra* 2003 r. z. 3-4, str. 72). Bardziej ogólnie ujął tę zasadę P. M.- "Przerwanie biegu przedawnienia następuje tylko w granicach żądania będącego przedmiotem procesu - przerwaniu ulega bieg przedawnienia roszczenia objętego żądaniem i w takim rozmiarze, jaki został zgłoszony w żądaniu." (Kodeks cywilny, tom I, Komentarz do art. 1-534, pod red. E. Gniewka, Warszawa 2004, str. 425). Tym samym wystąpienie z rozszerzonym powództwem dopiero w dniu 17 czerwca 2017r. należało uznać za spóźnione w związku z obowiązującym terminem przedawnienia i tym samym skuteczne zgłoszenie przez pozwanego tego zarzutu czyniło niezasadnym żądanie pozwu w tej części.

Co do pierwotnego żądania pozwu t.j. zapłaty kwoty 1.000 zł ustalenia w zakresie stanu faktycznego sprawy sąd poczynił w oparciu o ujawnione w sprawie dowody z dokumentów, których autentyczności i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a które przy tym nie wzbudziły wątpliwości sądu. Także w oparciu o zeznania świadka R. B., które były jednoznaczne jeżeli chodzi o okoliczności w jakich doszło do wynajmu pojazdu zastępczego i nie wzbudziły wątpliwości sądu co do ich wiarygodności. Nadto w oparciu o dowód z opinii biegłego M. M. z dnia 18 marca 2017r.

Przepisy kodeksu cywilnego decydują o zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej. Szkoda majątkowa sprowadza się do bezpośredniego uszczerbku w majątku poszkodowanego czynem niedozwolonym. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c. szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (*damnum emergens*), albo na pozbawieniu korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*). Strata to zmniejszenie majątku poszkodowanego w postaci uszczuplenia aktywów albo na zwiększeniu pasywów, w tym powstanie nowych zobowiązań.

Uwzględniając powyższe uwagi należało mieć na względzie, że reguły ukształtowane z mocy art. 361 § 1 i 2 k.c., co słusznie podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08 września 2004 r., IV CK 672/03, *Lex* 146324, nakazując przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, *OSP* 2002, z. 7-8, poz. 103 i uchwałę z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03, *OSNC* 2004, z. 1, poz. 4). Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem, jak wywodzi w cytowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy, kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, jak podkreślał Sąd Najwyższy, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy (por. np. uzasadnienia wyroku z dnia 20 lutego 2002 r., V CKN 1273/00 niepubl.; wyrok z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00 niepubl.).

Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej uszkodzenia stanowi szkodę majątkową i to nie tylko w przypadku, gdy dotyczy pojazdu wykorzystywanego uprzednio w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. W piśmiennictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, nie tylko w sytuacji jego uszkodzenia, ale również zniszczenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu.

Stanowisko takie znalazło również wyraz w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego, podjętej w dniu 17 listopada 2011 r. w sprawie III CZP 5/11, w której wyraźnie wypowiedziano pogląd, iż „Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej”.

Postulat pełnego odszkodowania przemawia więc za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek uszkodzenia. Oczywiście obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (por. np. uzasadnienie uchwały SN z dnia 22 kwietnia 1997 r., III CZP 14/97, OSNC 1997 z. 8, poz. 103 czy wyrok z dnia 26 listopada 2002 r., I CKN 1993/00, IC 2003, z. 7-8, str. 42-43).

Podkreślenia jednakże wymaga, iż sąd podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie III CZP 5/11, iż „Nie wszystkie jednak wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.). Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji - gwarancyjnej ubezpieczyciela, co mogłoby prowadzić do wzrostu składek ubezpieczeniowych. Z zasady proporcjonalności może natomiast wynikać zbędność najmu pojazdu zastępczego, jeżeli właściciel nie używał samochodu albo dysponuje innym samochodem nadającym się do wykorzystania. Używanie samochodu w sposób sporadyczny może z kolei uzasadniać celowość wykorzystania w sposób ekwiwalentny innego środka komunikacji.”

Pomiędzy stronami istniał również spór, co do wysokości dobowej stawki za wynajem pojazdu klasy O. (...). Powód uzasadniając zasadność swojego żądania powołał się na treść umowy z dnia 12 listopada 2013r. (k.21) i faktury z dnia 18 lutego 2014r.(k.33) określającej stawkę dobową na kwotę 130 zł netto(159,90 zł brutto). Natomiast pozwany zakwestionował wysokość tej stawki.

W myśl art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron, co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. Zatem dowód tego rodzaju winien być przeprowadzony przez osobę wskazaną przez sąd w toku postępowania. Kwestii o charakterze specjalnym nie może natomiast rozstrzygnąć opinia prywatna sporządzona na zlecenie strony poza postępowaniem sądowym. Pogląd taki wyrażany wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego znalazł swój wyraz między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 kwietnia 2002 r. (w sprawie I CKN 92/00, opubl. LEX nr 53932).

Z uwagi na powyższe ustalając wysokość stawki najmu pojazdu sąd brał pod uwagę przede wszystkim treść pisemnej opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej, wyceny pojazdów i urządzeń, kosztorysowania napraw. Wnioski sformułowane przez tego biegłego były w ocenie Sądu wyczerpujące i spójne. Opinia została sporządzona przez osobę dysponującą odpowiednią wiedzą specjalistyczną i doświadczeniem zawodowym. Po drugie, biegły sporządzając opinie oparł się na całokształcie zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wreszcie zaś opinia biegłego była sformułowana w sposób precyzyjny, a konkluzje w niej zawarte zostały logicznie uzasadnione. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd uznał opinię biegłego za w pełni przekonującą. Niniejsza opinia nie została zakwestionowana przez żadną ze stron. Biegły określił stawkę dzienną na kwotę 201,11 netto dla IV kwartału 2013r., a stawka wynikająca ze spornej umowy najmu z dnia 12 listopada 2013r. została określona na kwotę 130 zł netto(159,90 zł brutto) – mieszcząca się w tej kwocie.

Dokonując oceny zgłoszonego w sprawie żądania dotyczącego kosztów najmu pojazdu zastępczego sąd uznał, że w zakresie rozstrzygnięcia niniejszego sporu należy przyjąć średnią dzienną stawkę wynajmu pojazdu zgodnie z umową zawartą przez poszkodowanego, przy przyjęciu jednak, iż zasadny był wynajem pojazdu zastępczego w okresie od 12 listopada 2013r. do 09 grudnia 2013r. czyli za 27 dni (co stanowi kwotę 4.317,30 zł brutto). W tym miejscu zaznaczyć należy, iż w ocenie sądu poszkodowany miał uzasadnione podstawy do skorzystania w tym okresie z pojazdu zastępczego, aby zapewnić sobie i rodzinie normalne funkcjonowanie w zakresie spełniania obowiązków zawodowych (z uwagi na miejsce pracy) jak i obowiązków rodzinnych. Trudno jednak zgodzić się z tym, iż najem ten miałby trwać

ponad ten czas, choć z uwagi na pierwotne żądanie pozwu i skutecznie podniesiony zarzut częściowego przedawnienia roszczenia ma to znaczenie drugorzędne.

Reasumując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, iż w „okolicznościach życiowych” poszkodowanego, na które wskazano w powyższym stanie faktycznym i w sytuacji gdy nie posiadał on innego pojazdu, poza uszkodzonym w przedmiotowym zdarzeniu miał prawo wynajmując pojazd zastępczy za niewygórowaną stawkę dzienną do kontynuowania swoich dotychczasowych obowiązków zawodowych i rodzinnych jakie posiadał i tym samym do odszkodowania w tym zakresie. Stąd orzeczenie jak w pkt I wyroku, które mogło odnosić się tylko do nieprzedawnionej części roszczenia t.j. kwoty 1.000 zł. W pozostałym bowiem zakresie roszczenie powoda podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione z uwagi na skutecznie poniesiony zarzut przedawnienia, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., stosownie do którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Orzekając w powyższym zakresie Sąd miał na względzie unormowanie art. 14 ust 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003r. Nr 124, poz. 1152), który stanowi, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Sąd miał w sprawie na uwadze okoliczność, że szkoda została zgłoszona w dniu 07 listopada 2013r., jednakże w zakresie kosztów wynajmu pojazdu zastępczego dopiero w dniu 20 lutego 2014r. stąd należało przyjąć, że 30 - dniowy okres na przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego i wypłacenie odszkodowania minął w dniu 22 marca 2014r. i od dnia następnego pozwany bez wątplenia pozostawał już w opóźnieniu w zapłacie spornej należności, stąd sąd zasądził wskazane odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem wyrażonym w pozwie. Orzekając w przedmiocie odsetek sąd miał zarazem na względzie, iż zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 481 § 2 k.c., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie – w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Wzmiankowany przepis został znowelizowany ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1830), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. (art. 57 ustawy). Dlatego też w zakresie odsetek sprzed daty 1 stycznia 2016 r. należało zasądzić odsetki ustawowe, zgodnie z poprzednim brzmieniem art. 481 § 2 k.c., wedle którego, jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona należą się odsetki ustawowe.

O kosztach postępowania przy uwzględnieniu wyniku procesu orzeczono w punkcie III, IV i V wyroku w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 2 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398 z późn. zm.) oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – t. j.: Dz. U. z 2013 r. Nr 490) oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – t. j.: Dz. U. z 2013 r. Nr 461). Sąd uznał w sprawie stronę powodową za wygrywającą spór w 18,39 %. W konsekwencji dokonał stosunkowego rozdzielenia poniesionych przez strony kosztów postępowania i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 49,01 zł z tego tytułu. Na poniesione przez powoda koszty wynoszące łącznie 1.240,75 zł składały się: opłata od pozwu w kwocie 100 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł, koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz kwota 943,75 zł uiszczona tytułem zaliczki na poczet opinii biegłego (uiszczono zaliczkę w kwocie 1.200 zł k.133, ale niewykorzystana kwota zaliczki t.j. 256,25 zł została zwrócona powodowi na podstawie zarządzenia z 31 sierpnia 2017r.). Na poniesione przez pozwanego koszty wynoszące łącznie

197 zł składały się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł, koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Przy uwzględnieniu stosunku, w jakim wygrała każda ze stron, bez uwzględnienia jednak kwoty opłaty sądowej w wysokości 100 zł uiszczonej przez powoda (tj. powód $1.140,75 \text{ zł} \times 18,39 \% = 209,78 \text{ zł}$, zaś pozwany $197 \text{ zł} \times 81,61 \% = 160,77 \text{ zł}$) to pozwany byłby zobligowany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 49,01 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Stąd orzeczenie jak w pkt III wyroku. Jednakże biorąc pod uwagę, iż należna opłata od całego powództwa stanowiła kwotę 272 zł, a powód uiszczył z tego tytułu kwotę 100 zł do uzupełnienia pozostawała kwota 172 zł. Tym samym przy uwzględnieniu stosunku, w jakim wygrała każda ze stron: pozwany miałby zapłacić kwotę ($272 \text{ zł} \times 18,39 \%$) 50,02 zł, a powód pozostałą część t.j. 221,98 zł, ale pomniejszoną o uiszczoną z tego tytułu kwotę 100 zł t.j. kwotę 121,98 zł. Podstawą takiego rozstrzygnięcia stanowił przepis art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na jego zasadzie kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Natomiast koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz strony, której czynność spowodowała ich powstanie. W konsekwencji sąd nakazał w punkcie IV i V wyroku pobranie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie od powoda kwoty 121,98 zł oraz od pozwanego kwoty 50,02 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowym.

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 674/15

S., dnia 08 listopada 2017r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego
3. akta z wpływem lub za 30 dni.

SSR Anita Wolska